

Адміністративне право і процес; фінансове право; інформаційне право
УДК 340.134: 339.7: 336.74

Бухарін Гліб Олегович

*аспірант кафедри адміністративного та господарського права
Запорізького національного університету*

Бухарин Глеб Олегович

*аспирант кафедры административного и хозяйственного права
Запорожского национального университета*

Bukharin Hlib

PhD Student of the Department of Administrative and Commercial Law

Zaporizhzhia National University

ORCID: 0000-0003-3797-4274

МОДЕЛЬ НОРМАТИВНО-ПРАВОВОГО РЕГУЛЮВАННЯ

ФІНТЕХУ

МОДЕЛЬ НОРМАТИВНО-ПРАВОВОГО РЕГУЛИРОВАНИЯ

ФИНТЕХА

FINTECH REGULATORY MODEL

Анотація. Фінансові технології, що стрімко розвиваються як в Україні, так і в зарубіжних країнах, сьогодні є невід'ємним явищем суспільного життя та активно впроваджуються в усі сфери функціонування держав. Незважаючи на факт динамічного розвитку галузі ФінТеху в Україні, комплексної системи нормативно-правового її регулювання так і не було створено, що може бути пояснено економічною та інформаційною специфікою як самої галузі так і її розгалужених напрямків та відсутності правового визначення самого терміну ФінТеху, що, у свою чергу, позбавляє вітчизняних дослідників та правознавців самого предмету дослідження, правового визначення та тлумачення.

Проведене в статті дослідження присвячено феномену ФінТеху та правовим аспектам його регулювання в Україні. Зокрема, в науковому дослідженні пропонується модель нормативно-правового регулювання ФінТеху з урахуванням сучасних тенденцій розвитку галузі фінансових технологій та досвіду зарубіжних країн з нормативно-правового регулювання галузі ФінТеху. В статті проаналізоване чинне національне законодавство з регулювання галузі ФінТеху та запропоновані перспективні нормативно-правові акти, прийняття яких є нагальною потребою для формування якісної екосистеми фінансових технологій в Україні. В результаті дослідження внесені рекомендації щодо створення нових контролюючих органів, підпорядкованих Міністерству цифрової трансформації України та вповноважених координувати діяльність інноваційних організацій та розвиток відповідних напрямків ФінТеху в країні. Практичною цінністю проведеного дослідження є те, що реалізація положень, що пропонуються в ньому, дозволить забезпечити створення умов для ефективного розвитку та контролю за напрямками ФінТеху в Україні, збільшити попит на фінансові послуги, створити можливості фінансової інклюзії, що сприятиме подальшому формуванню та реалізації державної політики у сфері цифровізації.

Ключові слова: ФінТех, модель, нормативно-правове регулювання, цифровізація.

Анотація. Финансовые технологии, которые стремительно развиваются как в Украине, так и в зарубежных странах, сегодня являются неотъемлемым явлением общественной жизни и активно внедряются во все сферы функционирования государства. Несмотря на факт динамичного развития отрасли ФинТеха в Украине, комплексной системы нормативно-правового ее регулирования так и не было создано, что может быть объяснено экономической и информационной

спецификой как самой отрасли так и ее разветвленных направлений и отсутствием правового определения самого термина ФинТеха, что, в свою очередь, лишает отечественных исследователей и правоведов самого предмета исследования, правового определения и толкования. Проведенное в статье исследование посвящено феномену ФинТеха и правовым аспектам его регулирования в Украине. В частности, в научном исследовании предлагается модель нормативно-правового регулирования ФинТеха с учетом современных тенденций развития отрасли финансовых технологий и опыта зарубежных стран нормативно-правового регулирования отрасли ФинТеха. В статье проанализировано действующее национальное законодательство по регулированию отрасли ФинТеха и предложены перспективные нормативно-правовые акты, принятие которых является насущной необходимостью для формирования качественной экосистемы финансовых технологий в Украине. В результате исследования внесены рекомендации по созданию новых контролирующих органов, подчиненных Министерству цифровой трансформации Украины и уполномоченных координировать деятельность инновационных организаций и развитие соответствующих направлений ФинТеха в стране. Практической ценностью проведенного исследования является то, что реализация положений, предлагаемых в нем, позволит обеспечить создание условий для эффективного развития и контроля направлений ФинТеха в Украине, увеличить спрос на финансовые услуги, создать возможности финансовой инклюзии, что будет способствовать дальнейшему формированию и реализации государственной политики в сфере цифровизации.

Ключевые слова: ФинТех, модель, нормативно-правовое регулирование, цифровизация.

Summary. *Financial technologies, which are rapidly developing both in Ukraine and in foreign countries, today are an integral part of public life and are actively being introduced into all spheres of state functioning. Despite the fact of the dynamic development of the FinTech industry in Ukraine, a comprehensive system of its legal regulation has not been created yet, which can be explained by the economic and informational specifics of both the industry itself and its ramified areas and the lack of a legal definition of the FinTech term, which, in turn, deprives domestic researchers and legal scholars of the very subject of research, legal definition and interpretation. The research carried out in the article is devoted to the FinTech phenomenon and the legal aspects of its regulation in Ukraine. In particular, the scientific study proposes a model of FinTech legal regulation, taking into account current trends in the development of the financial technology industry and the experience of foreign countries in the regulatory framework of the FinTech industry. The article analyzes the current national legislation on the regulation of the FinTech industry and proposes promising regulatory legal acts, the adoption of which is an urgent need for the formation of a high-quality ecosystem of financial technologies in Ukraine. As a result of the study, recommendations were made on the creation of new regulatory bodies subordinated to the Ministry of Digital Transformation of Ukraine and authorized to coordinate the activities of innovative organizations and the development of relevant FinTech areas in the country. The practical value of the study is that the implementation of the provisions proposed in it will create conditions for the effective development and control of FinTech areas in Ukraine, increase the demand for financial services and create opportunities for financial inclusion, which will contribute to the further formation and implementation of state policy in the field of digitalization.*

Key words: *FinTech, model, regulation, digitalization.*

Постановка проблеми. Питання нормативно-правового регулювання ФінТеху як наслідку трансформацій глобальної фінансової екосистеми останнього десятиріччя – особливо в країнах, де фінансові технології знаходяться на ранніх стадіях розвитку (зокрема, й в Україні) – є предметом активної законотворчої діяльності та академічної дискусії.

Модель нормативно-правового регулювання ФінТеху, що пропонується в дослідженні, охоплює основні принципи, якими керуються регулятори (з урахуванням досвіду зарубіжних країн), та має на меті зосередити увагу законодавців на кількох основних регуляторних елементах, зважаючи на специфічний різноманітний ландшафт самого феномену ФінТеху з його різноманітними напрямками, а саме: інформаційна симетрія; фінансова стабільність; цілісність ринку.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Фінансові технології є об'єктом дослідження багатьох вітчизняних та зарубіжних вчених та практиків, серед яких: Л. Дудинець [2], Н. Омельчук, [5], Н. Пантелєєва [6], С. Паперник та О. Молотай [7], М. Пожидаєва [8], Г. Поченчук [9], В. Вайпан, Є. Губін та М. Єгорова [1], В. Загойті [4], А. Діденко [17], П. Гупта [19] Ф. Годіно [18], М. МакКеффі та А. Шифф [21], Ч. Тейлор, К. Уілсон, Е. Холтінен та А. Морозова [23] та інші. Тим не менш, питання нормативно-правового регулювання галузі ФінТеху недостатньо досліджені, а враховуючи факт розвитку фінансових технологій в Україні та їх велике значення для економіки країни в цілому, їх вивчення та нормативно-правове врегулювання набуває все більшої актуальності.

Формулювання цілей статті (постановка завдання). Метою статті є аналіз чинних нормативно-правових актів з регулювання фінансових технологій в Україні, правових основ діяльності регуляторів фінансової галузі та розроблення моделі нормативно-правового регулювання ФінТеху.

Виклад основного матеріалу. Питання нормативно-правового регулювання ФінТеху як наслідку трансформацій глобальної фінансової

екосистеми останнього десятиріччя – особливо в країнах, де фінансові технології знаходяться на ранніх стадіях розвитку (зокрема, й в Україні) – є предметом активної законотворчої діяльності та академічної дискусії.

Модель нормативно-правового регулювання ФінТеху, що пропонується в дослідженні, охоплює основні принципи, якими керуються регулятори (з урахуванням досвіду зарубіжних країн), та має на меті зосередити увагу законодавців на кількох основних регуляторних елементах, зважаючи на специфічний різноманітний ландшафт самого феномену ФінТеху з його різноманітними напрямками, а саме: інформаційна симетрія; фінансова стабільність; цілісність ринку.

Перший ключовий регуляторний елемент пропонованої моделі нормативно-правового регулювання ФінТеху – інформаційна симетрія між провайдерами та споживачами фінансових послуг, збільшення якої сприятиме підвищенню фінансової та цифрової грамотності споживачів фінансових послуг (у першу чергу – фізичних осіб – громадян), забезпечить надійний захист їхніх інтересів та, як наслідок, підвищить довіру населення до фінансових технологій, не досягнення якої (як свідчить досвід зарубіжних країн, зокрема – ЄС в процесі впровадження директиви PSD2), може стати серйозною перешкодою для формування системи відкритого банкінгу та створення дієвої національної ФінТех-екосистеми.

Збільшення інформаційної симетрії дозволить з одного боку – збільшити попит на фінансові послуги, адже більша кількість населення (в тому числі у віддалених регіонах) матиме можливість та бажання скористатися ними онлайн та через мобільні пристрої, з іншого боку – фінансові установи зможуть поширити свої пропозиції за рахунок кращої обізнаності завдяки впровадженню ефективної системи збору та обробки даних та адаптації переліку пропонованих фінансових послуг до потреб споживачів.

Іншим позитивним наслідком підвищення інформаційної симетрії в галузі ФінТеху стануть нові можливості фінансової інклюзії, що сприятиме подальшому формуванню та реалізації державної політики у сфері цифровізації та створить можливості для розвитку процесів інтеперабельності мережевих систем бази уніфікованих інтерфейсів.

В цілому, підвищення фінансової симетрії, матиме значний позитивний політичний та економіко-соціальний ефект, адже потенційно сприятиме зменшенню розбіжностей між економічними та соціальними показниками розвитку окремих регіонів країни. При урахуванні цього ключового елементу моделі, законодавцям необхідно зауважити певні фактори, що можуть перешкодити процесу підвищення інформаційної симетрії, а саме: обмежений доступ до освіти та недостатній її рівень, недостатній рівень соціального захисту та відсутність інфраструктури розвитку фінансових технологій.

Наступним регуляторним елементом, який необхідно врахувати при створенні ефективної нормативно-правової системи регулювання ФінТеху є фінансова стабільність. Фінансові технології та їх реалізація є вкрай залежними від інвестування, адже зазвичай вони походять від перспективних проєктів та стартапів, реалізація яких ускладнюється пошуками інвестицій та шляхів доступу до капіталу. Навіть за умови успішного залучення капіталу до реалізації ФінТех-проєкту, на наступних стадіях життєвого циклу – у першу чергу, на стадії комерціалізації інноваційного продукту – можуть виникати відповідні складнощі забезпечення платоспроможності та ліквідності потенційних споживачів.

Окремою важливою компонентою елементу фінансової стабільності галузі ФінТеху є забезпечення кібербезпеки. Адже, як свідчить досвід зарубіжних країн та міжнародних фінансових установ (доповіді Комітету з глобальної фінансової системи та Ради фінансової стабільності у 2017 році [16]), кібербезпека сьогодні є одним з головних викликів для регуляторів

фінансової системи та пов'язана як із фінансовою стабільністю, так і з цілісністю ринку. За даними зазначених організацій, оцінити загальний вплив кібер-ризиків не уявляється можливим через відсутність загальних стандартів їх вимірювання та невеликий стимул фірм звітувати з цього приводу, адже це пов'язано у першу чергу із їхньою бізнес-репутацією. Ранні, широко цитовані оцінки – це щорічні глобальні збитки в розмірі майже 600 мільярдів доларів [20]. За даними галузевих звітів, фінансовий сектор є улюбленою ціллю кіберзлочинності. Кіберзлочини бувають різного формату, включаючи крадіжку даних та крадіжки активів. Напади не обмежуються банками і все частіше включають також торговців цінними паперами, особливо в контексті ФінТеху. Кібератаки на ФінТех-фірми (в основному інтернет-біржі, що дозволяють торгувати криптовалютами та надавати послуги гаманця) призвели до втрати щонайменше 1,45 мільярда доларів з 2013 року [15].

Таким чином, при створенні системи нормативно-правового регулювання ФінТеху, законодавцям необхідно прагнути до досягнення балансу між створенням фінансової стабільності галузі ФінТеху, формуванням середовища справедливої конкуренції для учасників фінансового ринку та забезпечення захисту даних.

Третім ключовим елементом моделі нормативно-правового регулювання ФінТеху повинна стати цілісність ринку, її забезпечення та підтримка. Нові технології мають потенціал для стимулювання фінансових інновацій, ефективності та інклюзії і, в той же час, створюють нові ризики для цілісності ринку.

Серед головних ризиків для цілісності ринку з боку ФінТеху необхідно виділити відмивання грошей. Рекомендації незалежної міжурядової організації – Групи розробки фінансових заходів боротьби з відмиванням грошей (FATF) – визнані світовим стандартом протидії відмиванню грошей та фінансуванню тероризму.

У 2014 році FATF видала рекомендації стосовно регулювання криптовалют. Зі збільшенням криптовалют та появою інших віртуальних екосистем активів, включаючи ICO, підхід розширився з 2015 року. Зокрема, у жовтні 2018 року та червні 2019 року FATF внесла зміни до Рекомендації 2014 року щодо нових технологій, щоб уточнити визначення та конкретно описати, яким чином країни та суб'єкти господарювання повинні запобігати зловживанню віртуальними активами для відмивання грошей та фінансування тероризму [13].

Інший міжнародний орган, вповноважений приймати рішення щодо правил регулювання фінансових технологій – Рада з фінансової стабільності – вивчає можливі наслідки децентралізованих фінансових технологій та шляхи залучення зацікавлених сторін регуляторами.

Досліджуючи існуючі практики нормативно-правового регулювання ФінТеху, зарубіжні науковці зауважують тенденцію впровадження підходу «регулювання на основі принципів» (Principle-Based Regulation), відокремлюючи його від підходу «регулювання на основі правил» (Rule-Based Regulation) [13; 14]. При цьому, дослідники акцентують на широких можливостях з регулювання сфери ФінТеху саме першого з наведених підходів завдяки його орієнтації на результат, а не на детальні приписи на основі правил.

Модель, що пропонується в дослідженні, також побудована згідно з цією актуальною тенденцією, адже підхід, що ґрунтується на принципах, дійсно набуває все більшого значення у світлі розвитку технологій. Однією з причин може бути те, що його легше застосувати до нових бізнес-моделей, які швидко еволюціонують та розвиваються, завдяки меншій необхідності частоти перегляду та обсягу адаптацій законодавства.

Зрозуміло, що принципи, шляхи їх реалізації та їхня ієрархія різняться. Тим не менш, декілька з них сьогодні набули широкого застосування регуляторами в різних юрисдикціях:

- правова визначеність, згідно з яким, всі учасники ринку знаходяться в однакових законних умовах та діють згідно чинного законодавства;
- нейтральність технологій (або технологічна нейтральність) – принцип, що сьогодні широко застосовується в законотворчій практиці, визначає можливість взаємодії технологій і відповідає за подальший розвиток інформаційних відносин та інформаційного суспільства;
- пропорційність, в основі якого лежить баланс між ризиком та нормативними вимогами.

Зазначені принципи спрямовані на досягнення рівних умов для учасників ринку. Сьогодні вони зберігають або навіть посилюють свою актуальність у контексті розвитку цифрових фінансів та ФінТеху загалом.

Правова визначеність. Основним принципом будь-якого регулювання є забезпечення правової визначеності. Це включає чітке визначення регуляторних периметрів, а також прозоре застосування закону. Незрозуміла термінологія та класифікація заохочують регуляторний арбітраж і, зрештою, перешкоджають надійній правовій базі та фінансовим інноваціям. Тому не дивно, що багато проєктів ФінТеху прагнуть регулювання, наслідком чого стає юридична визначеність, необхідна для залучення інвесторів.

Один з можливих варіантів досягнення правової визначеності галузі ФінТеху – створення регуляторної пісочниці, що сьогодні активно обговорюється в Україні за участі Національного банку. Хоча формат пісочниць значно відрізняється в різних юрисдикціях, вони зазвичай дозволяють протестувати нові бізнес-моделі без негайної необхідності створення відповідного повноцінного законодавства.

Дотримання принципу технологічної нейтральності при створенні системи нормативно-правового регулювання ФінТеху є необхідним з

огляду на його визначальну роль в процесі побудови сучасного інформаційного суспільства.

Принцип технологічної нейтральності передбачає, що прийняті законодавцем норми і приписи є нейтральними щодо використовуваних технологій [3]. Відповідно, технологічну нейтральність можна охарактеризувати як комплекс законодавчих та організаційних заходів зі сприяння розвитку відкритого цифрового ринку.

В українському законодавстві принцип технологічної нейтральності закріплений, зокрема в законі «Про електронні довірчі послуги» 2017 р., згідно з яким, під технологічною нейтральністю національних технічних рішень необхідно розуміти невтручання органів, що здійснюють державне регулювання у сфері електронних довірчих послуг, у процес розроблення програмно-технічних комплексів, засобів електронного підпису чи печатки та засобів криптографічного захисту інформації, який не перешкоджатиме досягненню інтероперабельності між ними [10]. Актуальності законодавчого врегулювання принципу технологічної нейтральності в Україні набуло з 2014 року в контексті впровадження в Україні зв'язку третього та четвертого покоління.

В законодавстві ЄС принцип технологічної нейтральності також регламентований: згідно зі ст.8 Директиви 2002/21/ЄС Європейського парламенту і Ради від 7 березня 2002 року Про загальну нормативну базу для мереж і послуг електронних комунікацій, держави-члени повинні забезпечити, щоб при виконанні нормативних завдань, визначених у цій Директиві і конкретних директивах, зокрема ті, які призначені для забезпечення ефективної конкуренції, національні регулюючі органи максимально визнають бажаність прийняття правил технологічної нейтральності.

Пропорційність. Концепція пропорційності має на меті обмежити державне втручання у вигляді регуляторних мит, зокрема, уникнути

надмірних витрат на дотримання законодавства або регуляторних тягарів для менших суб'єктів надання фінансових послуг, які на практиці часто діють у формі нових бізнес-моделей та займаються лише одним конкретним аспектом банківської діяльності.

Необхідно зазначити, що останні законотворчі ініціативи Національного банку України відповідають принципу пропорційності, адже характерною ознакою законопроекту «Про платіжні послуги», ініційованим НБУ, є лібералізація порядку авторизації для малих платіжних установ (без ліцензування) та спрощені вимоги до компаній за рахунок відсутності вимог до мінімального розміру статутного капіталу.

Висновки і перспективи подальших досліджень. Пропонована модель нормативно-правового регулювання ФінТеху, заснована на принципах правової визначеності, технологічної нейтральності та пропорційності, включає структуру чинного регулювання, елементами якої є нормативно-правові акти з регулювання галузі ФінТеху в Україні (Закон України «Про Національний банк України» від 20 травня 1999 р.; Закон України «Про платіжні системи та переказ коштів в Україні» від 5 квітня 2001 р.; Закон України «Про фінансові послуги та державне регулювання ринків фінансових послуг» від 12 липня 2001 р.; Закон України «Про електронні документи та електронний документообіг» від 22 травня 2003 р.; Закон України «Про інформацію» від 2 жовтня 1992 р.; Закон України «Про захист персональних даних» від 1 червня 2010 р.; Закон України «Про захист інформації в інформаційно-телекомунікаційних системах» від 5 липня 1994 р.; Закон України «Про державну таємницю» від 21 січня 1994 р.; Закон України «Про національну безпеку України» від 21 червня 2018 р.; Закон України «Про основні засади забезпечення кібербезпеки України» від 5 жовтня 2017 р.; Закон України «Про електронні довірчі послуги» від 5 жовтня 2017 р.; Закон України «Про запобігання та протидію легалізації (відмиванню) доходів, одержаних злочинним шляхом,

фінансуванню тероризму та фінансуванню розповсюдження зброї масового знищення» від 14 жовтня 2014 р.; Закон України «Про валюту і валютні операції» від 21 червня 2018 р.; Закон України «Про внесення змін до деяких законодавчих актів України щодо удосконалення функцій із державного регулювання ринків фінансових послуг» (Закон України про «спліт») від 12 вересня 2019 р., «Положення про електронні гроші в Україні» (Постанова НБУ № 481 від 4.11.2010 р.); «Положення про порядок реєстрації платіжних систем, учасників платіжних систем та операторів послуг платіжної інфраструктури» (Постанова НБУ № 43 від 4.02.2014 р.); Постанова НБУ «Про затвердження Комплексної програми розвитку фінансового сектору України до 2020 року» (Постанова НБУ від 18.06.2015 р.); Постанова НБУ «Про внесення змін до деяких нормативно-правових актів Національного банку України» від 29.11.2019 р. № 142; Стратегія розвитку фінтеху в Україні до 2025 року), та система регуляторів галузі (Національний банк України; Національна комісія з цінних паперів та фондового ринку (НКЦПФР); Державна служба фінансового моніторингу України (ДСФМУ); Міністерство та Комітет цифрової трансформації України (Мінцифри); Міністерство фінансів України; Фонд гарантування вкладів фізичних осіб; Державна податкова служба України; Державна фіскальна служба України) та структуру пропонувані елементів регулювання, до яких належить перспективне законодавство у сфері фінансових технологій (Закон України «Про платіжні послуги»; Закон України «Про обіг криптовалюти в Україні»; Закон України «Про стимулювання ринку криптовалют та їх похідних в Україні»; Закон України «Про краудфандинг»; Закон України «Про великі дані»; Закон України «Про штучний інтелект») та пропонувані контролюючі органи – комітети: з краудфандингу, з криптовалют та зі штучного інтелекту.

Необхідно зазначити, що перелік пропонованих моделлю нормативно-правових актів не є вичерпним, він може бути поширений за умов підвищення актуалізації окремих напрямків ФінТеху та потреби їх врегулювання. Модель пропонує лише найперспективніші нормативно-правові акти, в яких вже сьогодні відчувається потреба та тенденція щодо прийняття яких вже існує в зарубіжних країнах.

Деякі з пропонованих нормативно-правових актів вже розроблені, їх законопроекти розглядаються вже сьогодні. Пропонований Закон України «Про платіжні послуги» набуває все більшої актуальності, враховуючи моральну застарілість чинного законодавства про платежі та переказ коштів в Україні.

Існує також й Проект Закону «Про обіг криптовалюти в Україні» № 7183 від 06.10.2017, пропонований з метою регулювання правовідносин щодо обігу, зберігання, володіння, використання та проведення операцій за допомогою криптовалюти в Україні [11]. Іншим законопроектом у сфері регулювання криптовалюти в Україні є Проект Закону України «Про стимулювання ринку криптовалют та їх похідних в Україні» № 7183-1 від 10.10.2017 р., який визначає загальні засади функціонування та правового регулювання ринку криптовалют та їх похідних в Україні [12]. Актуальність законодавства з регулювання криптовалют не потребує доведення – вкрай необхідним сьогодні є створення в Україні ефективної системи контролю та легітимізації відповідних цифрових процесів, що динамічно розвиваються ще з 2013 року.

Інші нормативно-правові акти з регулювання окремих специфічних напрямків ФінТеху в Україні, що пропонуються моделлю, також набувають все більшої актуалізації. Так, процеси розвитку робототехніки вимагають закріплення правових основ використання штучного інтелекту та впровадження відповідної системи реєстрації. Наприклад, законодавчо не врегульовані питання права власності на продукти творчої діяльності,

створені «розумними» машинами – авторське право на такі твори в Україні не розповсюджується.

З огляду на великий потенціал використання великих даних для економічного розвитку України, стрімкий розвиток відповідних технологій також потребує нормативно-правового врегулювання, що підтверджується зацікавленістю цим об'єктом міжнародної юридичної спільноти. Ця галузь, можливо, є найбільш нерегульованою серед напрямків ФінТеху в законодавстві навіть найпрогресивніших країн світу.

Відносини з краудфандингу та краудінвестингу в Україні також відзначаються бурхливим розвитком на протязі останнього десятиліття – в країні створені та ефективно функціонують онлайн-платформи зі збору коштів на перспективні стартапи та проекти, а також для надання гуманітарної допомоги (наприклад: «Спільнокошт» та «Na-Starte»). Правовідносини, що виникають між сторонами краудфандингу також потребують комплексного нормативно-правового регулювання. Сьогодні вони регулюються виключно засобами договірної права: укладання договорів між краудплатформою з одного боку та авторами проєктів або користувачами – з іншого; а також договорів про здійснення приймання платежів.

З метою забезпечення створення умов для ефективного розвитку та контролю за напрямками ФінТеху в Україні пропонується створення відповідних органів державної влади – комітетів з питань краудфандингу, регулювання криптовалют та штучного інтелекту. Доцільним вважається підпорядкувати їх Міністерству цифрової трансформації України, заснованому у 2019 році з метою формування та реалізації державної політики у сфері цифровізації, цифрової економіки, цифрових інновацій, електронного урядування та електронної демократії, розвитку інформаційного суспільства.

Література

1. Вайпан В.А., Губин Е.П., Егорова М.А. Правовое регулирование экономических отношений в современных условиях развития цифровой экономики. Москва: Юстицинформ, 2019. 376 с.
2. Дудинець Л. А. Розвиток фінансових технологій як фактор модернізації фінансової системи // Глобальні та національні проблеми економіки. 2018. Вип. 22. С. 794-798.
3. Жарова А. К., Гутникова А. С., Мальцева С. В., Елин В. М. Законодательная поддержка принципа технологической нейтральности в информационных системах // Бизнес-Информатика. № 4(22). 2012. С. 25-32.
4. Загойти В. Л. Зарубежный опыт регулирования финансовых технологий // Journal of Economy and Business. 2018. Выпуск 5. Часть 1. С. 77-79.
5. Омельчук Н. «SEPA на пороге Украины», PaySpace Magazine, 2014, URL: <https://psm7.com/analytics/sepa-verge-ukraine.html> (дата звернення: 05.06.2020).
6. Пантелєєва Н. Фінансові інновації в умовах цифровізації економіки: тенденції, виклики та загрози // Приазовський економічний вісник. 2017. Випуск 3 (03). С. 68-73. URL: http://pev.kpu.zp.ua/journals/2017/3_03_uk/17.pdf (дата звернення: 20.05.2020).
7. Паперник С., Молотай О. Огляд правових аспектів в галузі ФінТех в Україні. Evis.Law. URL: <https://evis.law/uk/stattja-ogljad-pravovih-aspektiv-v-galuzi-finteh-v-ukraini/> (дата звернення: 26.05.2020).
8. Пожидаєва М. А. Значення законодавства ЄС для захисту прав користувачів платіжних систем в Україні // Європейські та міжнародні підходи до захисту прав людини : матер. регіон. наук.-практ. конф., 7 квіт. 2017. С. 43-48.

9. Поченчук Г. Fintech у структурі фінансової системи // Глобальні та національні проблеми економіки. 2018. № 21. С. 49-55. URL: <http://global-national.in.ua/archive/21-2018/11.pdf> (дата звернення: 22.05.2020).
10. Про електронні довірчі послуги: Закон України № 2155-VIII від 5 жовтня 2017 р. // Відомості Верховної Ради (ВВР). 2017. № 45. Ст. 400. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2155-19> (дата звернення: 16.08.2020).
11. Про обіг криптовалюти в Україні: Проект Закону України № 7183 від 06.10.2017. URL: http://w1.c1.rada.gov.ua/pls/zweb2/webproc4_1?pf3511=62684 (дата звернення: 17.08.2020).
12. Про стимулювання ринку криптовалют та їх похідних в Україні: Проект Закону України № 7183-1 від 10.10.2017. URL: <https://ips.ligazakon.net/document/XH5JJ1AA?an=3> (дата звернення: 17.08.2020).
13. Amstad M. Regulating Fintech: Objectives, Principles, and Practices. SSRN Electronic Journal. 2019. URL: <http://dx.doi.org/10.2139/ssrn.3541003> (дата звернення: 16 серпня 2020) DOI: 10.2139/ssrn.3541003.
14. Arner, D. W., Barberis, J. N., Buckley, R. P. The Evolution of Fintech: A New Post-Crisis Paradigm? SSRN Electronic Journal. 2015. URL: https://papers.ssrn.com/sol3/papers.cfm?abstract_id=2676553 (дата звернення: 16 серпня 2020) DOI: 10.2139/ssrn.2676553.
15. Bouveret, A. Cyber Risk for the Financial Sector: A Framework for Quantitative Assessment. International Monetary Fund working paper 18/143. 2018. URL: <https://www.imf.org/en/Publications/WP/Issues/2018/06/22/Cyber-Risk->

[for-the-Financial-Sector-A-Framework-for-Quantitative-Assessment-45924](#)

(дата звернення: 16.08.2020).

16. Committee on the Global Financial System and Financial Stability Board (CGFS and FSB) // FinTech Credit: Market Structure, Business Models and Financial Stability Implications. CGFS Papers. 2017. URL: <https://www.fsb.org/2017/05/fintech-credit-market-structure-business-models-and-financial-stability-implications/> (дата звернення: 16.08.2020).
17. Didenko A. Regulating FinTech: Lessons from Africa // SSRN Electronic Journal. 2018. URL: <http://dx.doi.org/10.2139/ssrn.3135604> (дата звернення: 29.05.2020).
18. Gaudino B. F. The FinTech Ecosystem Between Legal Compliance and Social Dimension // The RegTech Book. 2019. URL: <https://doi.org/10.1002/9781119362197.ch57> (дата звернення: 28.05.2020).
19. Gupta P. Legal Implications of Fintech. Fintech: The New DNA of Financial Services. Chapter 25. PP. 453-488. Berlin, Boston: De Gruyter. 2018. URL: <https://doi.org/10.1515/9781547400904-025> (дата звернення: 29.05.2020).
20. McAfee. Economic Impact of Cybercrime. Santa Clara, US. 2018. URL: <https://www.csis.org/analysis/economic-impact-cybercrime> (дата звернення: 16.08.2020).
21. McCaffrey M. and Schiff A. Finclusion to Fintech: Fintech Product Development for Low-Income Markets // SSRN Electronic Journal. 2017. URL: <http://dx.doi.org/10.2139/ssrn.3034175> (дата звернення: 29.05.2020).
22. PwC. PwC's Global Economic Crime and Fraud Survey 2020. URL: www.pwc.com/crimesurvey (дата звернення: 16.08.2020).
23. Taylor C., Wilson C., Holttinen E., Morozova A. Institutional Arrangements for Fintech Regulation and Supervision // FinTech Notes.

2020. 19(02). URL: <https://doi.org/10.5089/9781513520308.063> (дата звернення: 30.05.2020).

References

1. Vaypan, V.A., Gubin, Ye.P. and Yegorova, M.A. (2019), *Pravovoe regulirovanie ekonomicheskikh otnosheniy v sovremennykh usloviyakh razvitiya tsifrovoy ekonomiki* [Legal regulation of economic relations in modern conditions of development of the digital economy]. Moscow: Yustitsinform, 376 p.
2. Dudynets, L. (2018), "Development of financial technologies as a factor of financial system modernisation" // *Global and National Problems of Economy*, Issue 22, PP. 794-798. URL: <http://dspace.ubs.edu.ua/jspui/handle/123456789/1761> (accessed: 27.07.2020), (in Ukrainian).
3. Zharova, A. K., Gutnikova, A. S., Maltseva, S. V. and Yelin, V. M. (2012), "Legislative support for the principle of technological neutrality in information systems" // *Biznes-Informatika*, Issue 4(22), PP. 25-32.
4. Zagoyti, V. L. (2018), "Foreign experience in the regulation of financial technologies" // *Journal of Economy and Business*, Issue 5, Part 1, PP. 77-79.
5. Omelchuk, N. (2014), "SEPA on the doorstep of Ukraine" // *PaySpace Magazine*. URL: <https://psm7.com/analytics/sepa-verge-ukraine.html> (accessed: 05.06.2020).
6. Pantelieieva, N. (2017), "Financial innovations in the conditions of digitalization of the economics: trends, challenges and threats" // *Pryazovskyi economic herald*, Issue 3 (03), PP. 68-73. URL: http://pev.kpu.zp.ua/journals/2017/3_03_uk/17.pdf (accessed 27.01.2020).

7. Papernyk, S. and Molotai, O. (2020), "Review of legal aspects in the field of FinTech in Ukraine" // Evris.Law. URL: <https://evris.law/uk/stattja-ogljad-pravovih-aspektiv-v-galuzi-finteh-v-ukraini/> (accessed: 26.05.2020).
8. Pozhidayeva, M.A. (2017), "The importance of EU legislation to protect the rights of users of payment systems in Ukraine" // European and international approaches to human rights protection: Abstracts of scientific works of regional scientific-practical conference, PP. 43-48.
9. Pochenchuk, H. (2018), "Fintech in the financial system structure", Global and National Problems of Economy, no. 21, PP. 49-55. URL: <http://global-national.in.ua/archive/21-2018/11.pdf> (accessed 27.01.2020).
10. On electronic trust services: Law of Ukraine № 2155-VIII of 5.10.2017, the Verkhovna Rada of Ukraine. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2155-19> (accessed: 16.08.2020).
11. On cryptocurrency circulation in Ukraine: Draft Law № 7183 of 06.10.2017. URL: http://w1.c1.rada.gov.ua/pls/zweb2/webproc4_1?pf3511=62684 (accessed: 17.08.2020).
12. On stimulating the cryptocurrency market and their derivatives in Ukraine: Draft Law № 7183-1 of 10.10.2017. URL: <https://ips.ligazakon.net/document/XH5JJ1AA?an=3> (accessed: 17.08.2020).
13. Amstad, M. (2019), "Regulating Fintech: Objectives, Principles, and Practices" // SSRN Electronic Journal. URL: <http://dx.doi.org/10.2139/ssrn.3541003> (accessed: 16 серпня 2020) DOI: 10.2139/ssrn.3541003.
14. Arner, D. W., Barberis, J. N. and Buckley, R. P. (2015), "The Evolution of Fintech: A New Post-Crisis Paradigm?" // SSRN Electronic Journal, available at: https://papers.ssrn.com/sol3/papers.cfm?abstract_id=2676553 (accessed: 16 серпня 2020) DOI: 10.2139/ssrn.2676553.

15. Bouveret, A. (2018), "Cyber Risk for the Financial Sector: A Framework for Quantitative Assessment" // International Monetary Fund working paper 18/143. URL: <https://www.imf.org/en/Publications/WP/Issues/2018/06/22/Cyber-Risk-for-the-Financial-Sector-A-Framework-for-Quantitative-Assessment-45924> (accessed: 16.08.2020).
16. Committee on the Global Financial System and Financial Stability Board (CGFS and FSB) (2017), "FinTech Credit: Market Structure, Business Models and Financial Stability Implications" // CGFS Papers. URL: <https://www.fsb.org/2017/05/fintech-credit-market-structure-business-models-and-financial-stability-implications/> (accessed: 16.08.2020).
17. Didenko, A. (2018), "Regulating FinTech: Lessons from Africa" // SSRN Electronic Journal. URL: <http://dx.doi.org/10.2139/ssrn.3135604> (accessed: 29.05.2020).
18. Gaudino, B. F. (2019), "The FinTech Ecosystem Between Legal Compliance and Social Dimension" // The RegTech Book. URL: <https://doi.org/10.1002/9781119362197.ch57> (accessed: 28.05.2020).
19. Gupta, P. (2018), "Legal Implications of Fintech" // Fintech: The New DNA of Financial Services, Chapter 25, PP. 453-488, Berlin, Boston: De Gruyter. URL: <https://doi.org/10.1515/9781547400904-025> (accessed: 29.05.2020).
20. McAfee (2018), Economic Impact of Cybercrime. Santa Clara, US. URL: <https://www.csis.org/analysis/economic-impact-cybercrime> (accessed: 16.08.2020).
21. McCaffrey, M. and Schiff, A. (2017), "Finclusion to Fintech: Fintech Product Development for Low-Income Markets" // SSRN Electronic Journal. URL: <http://dx.doi.org/10.2139/ssrn.3034175> (accessed: 29.05.2020).

22.PWC (2020), PwC's Global Economic Crime and Fraud Survey 2020.

URL: www.pwc.com/crimesurvey (accessed: 16.08.2020).

23.Taylor, C., Wilson, C., Holttinen, E. and Morozova, A. (2020),

“Institutional Arrangements for Fintech Regulation and Supervision” //

FinTech Notes, Issue 19(02). URL:

<https://doi.org/10.5089/9781513520308.063> (accessed: 30.05.2020).